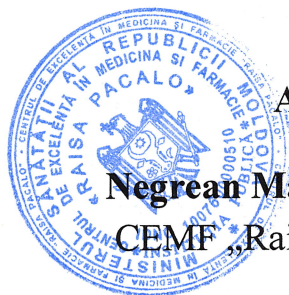

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”

APROB

Negrean Mariana, directoare
CEMF „Raisa Pacalo”

„ 17 ” mai 2023

CURRICULUMUL STAGIULUI DE PRACTICĂ

P.01.O.040 Practica de inițiere în nursing

Specialitatea 91320. Obstetrică

Calificarea Moașă MD/5/0913/003

Aprobat:

La ședința Consiliului metodic-științific din 16 mai 2023,

COBÎLEANSCHI Svetlana, directoare adjunctă pentru activitatea educațională, didactică și metodică _____.

La ședința Catedrei Nursing din 03 aprilie 2023,

PALAMARI Larisa, șefa catedrei Nursing _____.

Coordonat cu:

Cabinetul Instructiv-Metodic Republican al Ministerului Sănătății,

SAVCA Diana, șefa Cabinetului Instructiv-Metodic Republican al Ministerului Sănătății

_____ „16” mai 2023.

Autorii:

SULIMA Tatiana, șefă catedră Obstetrică și ginecologie, profesoară la disciplina Obstetrică și ginecologie cu nursing specific, grad didactic superior, coordonator grup de lucru.

CRÎȚCHI Tatiana, directoare adjunctă pentru instruirea practică, grad managerial doi, profesoară la Discipline igienice, grad didactic superior, membru CEIAC

PALAMARI Larisa, șefă catedră Nursing, profesoară la disciplina Bazele științei nursing, grad didactic doi

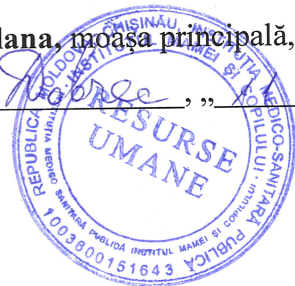
Recenzenți:

BOLOGAN Ion, doctor în științe medicale, conferențiar universitar, Departamentul Obstetrică și ginecologie, disciplina Obstetrică, ginecologie și reproducere umană, USMF „Nicolae Testemițanu”

_____ „14” mai 2023.

Semnătura
Ion Bologan
Confirm
Serviciul resurse umane USMF

DOBREA Svetlana, moașa principală, IMSP Institutul Mamei și Copilului, categorie superioară în specialitate. _____ „10” mai 2023.

CUPRINS

I. PRELIMINARII.....	2
II. MOTIVAȚIA, UTILITATEA STAGIULUI DE PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ	3
III. COMPETENȚE PROFESIONALE SPECIFICE STAGIULUI DE PRACTICĂ	4
IV. ADMINISTRAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ	4
V. DESCRIEREA PROCESULUI DE DESFĂȘURARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ.....	4
VI. SUGESTII METODOLOGICE	6
VIII. SUGESTII DE EVALUARE A STAGIILOR DE PRACTICĂ	7
VIII. CERINȚE FAȚĂ DE LOCURILE DE PRACTICĂ.....	9
IX. RESURSELE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR.....	11
X. ANEXE.....	13

I. PRELIMINARII

Protejarea sănătății reproducerii ca una din problemele medico-sociale de importanță majoră, devine tot mai actuală luând în considerare impactul atât asupra sănătății generale a populației, cât și influența asupra evoluției situației demografice. Concomitent se constată o sporire a frecvenței diverselor probleme privind sănătatea reproducerii, determinate în primul rând de comportamentul cu risc, cum ar fi sarcina nedorită, maladiile sexual-trasmisibile, drogurile, SIDA, violența, etc.

Moașa contribuie semnificativ la reducerea mortalității materne, precum și la ameliorarea stării sănătății societății în general. Femeile, bărbații și copiii trebuie să beneficieze de prezența unui număr suficient de moașe bine instruite și antrenate pentru a servi nevoilor populației privitor la problemele sănătății reproducerii.

Ameliorarea și fortificarea parametrilor de sănătate a populației pot fi realizate doar prin intervenții multidisciplinare și intersectoriale cu implicarea tuturor sectoarelor sociale, ale căror politici și programe au impact asupra sănătății publice. Asigurarea securității sociale, economice, ecologice, alimentare și promovarea unui mod sănătos de viață au conturat o nouă viziune privind ocrotirea, fortificarea sănătății și reducerea discrepanțelor în termeni de sănătate dintre diferitele categorii de populație. Aceasta presupune crearea celor mai bune condiții pentru sănătate prin diminuarea factorilor de risc și realizarea acțiunilor de prevenire a bolilor pentru individ și comunitate.

Accentul în domeniul sănătății ia amploare în direcția promovării, păstrării sănătății și îmbunătățirii calității vieții populației, având ca scop educarea medicală a comunității și în privința menținerii sănătății reproducerii. Dezvoltarea competențelor de luare a deciziilor pentru menținerea sănătății reproducerii sunt competențe cruciale ale moașelor, datorită faptului că sănătatea reproducerii este o problemă medico-socială de importanță majoră, care devine tot mai actuală. Formarea și dezvoltarea abilităților specifice și competențelor profesionale a viitoarelor moașe în cadrul stagiilor de practică vor contribui la informarea medicală a populației conform vârstei, statutului social și stării de sănătate: pentru omul sănătos – menținerea sănătății, pentru omul bolnav – prevenirea complicațiilor și menținerea timp îndelungat a stării de bine.

Procesul de instruire practică în instituțiile de învățământ profesional medical se organizează în corespundere cu documentele legislative și normative din țară, prin coordonarea și racordarea la cerințele europene, care promovează calitatea pregătirii cadrelor medicale cu studii profesionale postsecundare nonterțiare:

1. *Plan-cadru pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*, Ordinul Ministerului Educației RM nr. 1205 din 16.12.2015; [ordin cu anexa plan cadru.pdf \(gov.md\)](#).

2. *Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova*, 2021, Hotărârea Guvernului Nr. 208 din 30.09.2021; în: Monitorul Oficial, 2021, nr. 239-248, art. 463.

3. *Standardul calificării Moașă, Nivel 5, Domeniul de formare profesională Îngrijirea bolnavilor și obstetrică*, aprobat prin ordinul MECC al RM nr. 1817 din 18.12.2018 https://mecc.gov.md/sites/default/files/sc_5_cncrm_moasa.pdf

4. *Profilul ocupațional la programul de formare profesională 91320 Specialitatea Obstetrică, Calificarea Moașă*, validat prin Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM Nr. 964 din 17.08.2018 [citat 18.09.2022]. https://cemf.md/upload/PROFIL_OCUPAIONAL_/2018_2019_/Prof.ocup.c.Obstetr.sp.Moasa.PDF

5. *Planul de învățământ* la Specialitatea Obstetrica 91320, calificarea Moașă aprobat de MS RM și MEC RM, 2022.

6. *Regulamentul privind organizarea și desfășurarea stagiilor de practică în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*, Ordinul Ministrului Educației nr. 1086 din 29 decembrie 2016.

Curriculumul stagiului de practică este un document de tip normativ, un instrument care organizează și monitorizează evoluția eficientă a procesului de instruire practică a viitoarelor moașe. În cadrul învățământului axat pe competențe, *Curriculumul stagiului de practică* are ca scop formarea la viitorii specialiști medicali cu postsecundare nonterțiar a unui sistem de competențe profesionale, care vor asigura încadrarea fluidă a moașelor în sistemul național de sănătate.

Acest curriculum este un document de tip proiectiv, care monitorizează proiectarea, organizarea, desfășurarea și evaluarea eficientă a competențelor specifice stagiului de practică *Practica de inițiere în nursing*.

Beneficiarii curriculumului stagiului de practică sunt:

- cadrele didactice din colegiile de medicină din țară;
- autorii de ghiduri metodologice;
- elevii care își fac studiile la specialitatea *Obstetrică*, calificarea *Moașă*;
- membrii comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrii comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte nonformale și informale.

II. MOTIVAȚIA, UTILITATEA STAGIULUI DE PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ

Actuala concepție a procesului educațional în învățământ profesional medical prevede nu numai acumularea de cunoștințe la specialitate, dar și formarea, dezvoltarea competențelor de îngrijire, comunicare, consiliere, abilităților creative și manageriale, care permit viitoarelor moașe să se încadreze plenar în activitățile practice profesionale, în promovarea reformelor din domeniul medicinei moderne.

Stagiul de practică *Practica de inițiere în nursing* reprezintă o parte integrantă și obligatorie a procesului educațional, care se realizează cu scopul de a iniția, treptat, elevii în problematica organizării și desfășurării procesului de acordare a asistenței medicale pacienților în instituțiile medico-sanitare publice și private de tip staționar, familiarizându-i cu tehnicile de acordare a îngrijirilor medicale ce va dezvolta competențe profesionale specifice necesare viitoarelor moașe.

Practica de inițiere în nursing se desfășoară în instituțiile medicale de profil sub responsabilitatea profesorilor metodiști din cadrul instituției, în cooperare și asistență din partea asistenților medicali și moașelor calificate. Este o instruire coordonată și trebuie să aibă ca obiectiv toate aspectele de activitate ale moașei în îngrijiri de sănătate la acest nivel. Stagiul de practică va include prevenirea complicațiilor în sarcină, naștere, perioada post-partum, precum și educația pentru sănătate, îngrijirile de sănătate și promovarea sănătății reproducerii.

Practica de inițiere în nursing, este organizată în semestrul I, pe parcursul a 2 săptămâni, precede examenele de promovare și se desfășoară în instituțiile medico-sanitare publice de tip staționar. Durata activității este de 30 ore pe săptămână. Activitatea zilnică a

elevilor se desfășoară sub supravegherea și monitorizarea personalului medical, în scopul asigurării calității și siguranței actului medical. În cadrul stagiului de practică elevii dobândesc abilități inițiale în domeniul specialității alese, bazate pe unitatea de curs *Nursing general*.

Evaluarea manoperelor practice este efectuată de asistenții medicali în baza protocoalelor instituționale, *Procedurilor Operaționale și Protocoalelor/algoritm al deprinderilor practice, ediția a II-a, Chișinău, 2017*.

III. COMPETENȚE PROFESIONALE SPECIFICE STAGIULUI DE PRACTICĂ

CPS1. Implementarea normativelor igienice și antiepidemice în activitatea instituțiilor medico-sanitare publice și private.

CPS2. Utilizarea tehnicilor actuale de asistare a pacienților cu urmărirea stării de sănătate și modificările persoanei îngrijite în timpul procedurii.

CPS3. Aplicarea îngrijirilor medicale independent și în cadrul echipei multidisciplinare, respectând permanent drepturile și confidențialitatea privind evoluția stării de sănătate a persoanei îngrijite.

CPS4. Comunicarea eficientă în diverse situații socio-profesionale într-o manieră civilizată, politicoasă, cu evitarea conflictelor.

IV. ADMINISTRAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ

Codul stagiului de practică	Denumirea stagiului de practică	Semestrul	Numărul de săptămâni	Numărul de ore	Perioada	Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
P.01.O.040	Practica de inițiere în nursing	I	2	60	decembrie	Portofoliul	2

V. DESCRIEREA PROCESULUI DE DESFĂȘURARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ

Activități/sarcini de lucru	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Durata de realizare
UC1. Inițierea elevilor cu cerințele față de realizarea stagiului de practică, documentația și regulile tehnicii securității muncii.	Agenda formării profesionale	Prezentarea agendei de formare profesională completată	6 ore
UC2. Familiarizarea cu documentația secției de internare.	Lista cu documente din secția de internare	Prezentarea listei de documente elaborată	

UC3. Primirea și înregistrarea gravidelor, parturientelor, lăuzelor, ginecopatelor în secția de internare.	Fișa medicală a pacientului	Prezentarea fișei medicale completată	6 ore
UC4. Determinarea datelor antropometrice și efectuarea termometriei.	Foaia de temperatură	Prezentarea foii de temperatură completată	
UC5. Prelucrarea igienică a gravidelor, parturientelor, lăuzelor, ginecopatelor internate.	Gravide, parturiente, lăuze, ginecopate prelucrate igienic conform algoritmului	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC6. Dezinfecția obiectelor de îngrijire a pacienților conform ordinelor în vigoare.	Lista ordinelor în vigoare din secție	Prezentarea listei	
UC7. Familiarizarea elevilor cu obligațiunile de serviciu a asistentului medical/moașei.	Fișa de post a asistentului medical/moașei	Prezentarea fișei de post a asistentului medical/moașei	
UC8. Participarea la alimentația bolnavilor.	Bolnavi alimentați la necesitate conform algoritmului	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC9. Aplicarea măsurilor de fizioterapie elementară (punga cu gheață, prâșnițe reci și calde, sinapisme, termoforul).	Măsuri de fizioterapie realizate conform algoritmului	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC10. Extragerea indicațiilor din foile de prescripții medicale.	Registrul pentru selecția medicamentelor și investigațiilor indicate pacienților	Prezentarea registrului	
UC11. Familiarizarea cu măsurile regimului sanitar-igienic în sala de tratament, cu respectarea cerințelor, ordinelor în vigoare ale MS RM.	Lista cu ordine în vigoare ce țin regimul sanitar-igienic	Prezentarea listei cu ordine în vigoare	6 ore
UC12. Participarea la pregătirea sălii de tratament și pansament pentru lucru.	Sala de tratament și pansament pregătită de lucru conform cerințelor în vigoare	Evaluarea corectitudinii pregătirii sălii de tratament/pansament pentru lucru	
UC13. Utilizarea substanțelor dezinfectante pentru igienizarea sălii de pansament și tratament.	Lista cu substanțe dezinfectante utilizate în IMSP	Prezentarea listei cu substanțe dezinfectante	6 ore
UC14. Aranjarea măsuței și tavei sterile.	Măsuța sterilă aranjată conform algoritmului	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	

UC15. Pregătirea cassoletii pentru sterilizare.	Casoleta pregătită conform algoritmului	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	
UC16. Prelucrarea utilajului medical în dependență de tipul lui.	Utilajul medical prelucrat conform algoritmului	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC17. Păstrarea și evidența remediilor medicamentoase în sala de tratamente.	Lista grupelor de remedii medicamentoase existente în sala de tratament	Prezentarea listei grupelor de remedii medicamentoase elaborată	6 ore
UC18. Completarea documentației din sala de tratament.	Documentația din sala de tratament completată	Evaluarea documentelor completate	
UC19. Reflectarea rezultatelor stagiului de practică în actele de totalizare.	Portofoliul stagiului de practică Agenda formării profesionale Raportul stagiului de practică Referința elevului	Prezentarea publică a portofoliului Susținerea raportului stagiului de practică	6 ore

VI. SUGESTII METODOLOGICE

Delegarea elevilor la *Practica de inițiere în nursing* este anticipată de informarea elevilor cu privire la tipul, locul realizării stagiului de practică, normele și cerințele securității și sănătății în muncă, precum și alte aspecte organizatorice. Elevilor li se oferă foaia de delegare în care este indicat ordinul de repartizare la stagiul de practică.

Pe parcursul realizării *Practicii de inițiere în nursing* toate activitățile elevilor sunt supravegheate de către profesorul metodist și asistentul medical/moașă, mentor din partea instituției medico-sanitare publice/private.

Managementul activității profesorului metodist/mentorului este asigurată de o gamă de documente reglementative și de evaluare, care sunt perfectate și gestionate în termenii stabiliți. Nomenclatorul de acte pentru profesorul metodist include:

1. Obligațiunile profesorului metodist/mentorului în cadrul stagiului practic.
2. Raportul de autoevaluare a activității profesorului metodist privind efectuarea stagiului practic.
3. Registrul de evidență a frecvenței și reușitei elevilor pentru anul de învățământ, propus de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Pe parcursul realizării *Practicii de inițiere în nursing*, elevii completează portofoliul stagiului de practică, conform *Nomenclatorului de acte (Anexa nr.1)*. Activitățile de perfectare/completare a documentației recomandate stimulează la elevi abilitățile specifice de lucru cu documentația de referință, dezvoltă responsabilitatea elevilor, asigură posibilitatea de evaluare finală a stagiului de practică.

Nomenclatorul de acte pentru *Practica de inițiere în nursing* include următoarele documente:

1. Extras din ordinele cu privire la activitatea internă – dezinfectia, profilaxia infecției asociate asistenței medicale, profilaxia infecției HIV/SIDA, profilaxia hepatitelor virale, etc.
2. Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului nr. 192 din 24.03.2017.
3. Raport privind realizarea stagiului de practică.
4. Referința elevului.
4. Agenda formării profesionale - model propus de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.
5. Produsele realizate pe parcursul stagiului de practică: foaia de temperatură, lista cu documente din secția de internare, lista cu substanțe dezinfectante utilizate în IMSP, registrul pentru selecția medicamentelor și investigațiilor indicate pacienților, fișa de post a asistentului medical, etc.

Agenda formării profesionale (*Anexa nr.2*) reprezintă un instrument de înregistrare și monitorizare a activităților realizate de către elevi la locul de desfășurare a stagiului de practică. Elevii vor consemna în Agenda formării profesionale sarcinile de lucru planificate și realizate, de asemenea vor fi descrise zilnic activitățile realizate. Activitățile înregistrate în agenda formării profesionale sunt evaluate zilnic prin notă și semnătură de către reprezentantul IMSP.

Calitățile profesionale, atitudinale și psihosociale demonstrate de către elevi pe parcursul *Practicii de inițiere în nursing*, sunt evaluate de către specialistul din domeniul practic și specificate în Referința elevului (*Anexa nr.3*), care este semnată de conducătorul din partea unității economice și confirmată cu ștampila. Referința ulterior este arhivată în dosarul personal al elevului.

La finele stagiului de practică, elevul structurează și întocmește un raport despre activitatea realizată în instituția medico-sanitară publică/privată conform cerințelor propuse în model (*Anexa nr.4*). Raportul stagiului de practică se întocmește pe parcursul desfășurării stagiului de practică, iar după finisarea perioadei stagiului de practică, se prezintă pentru control și avizare conducătorului stagiului de practică. Elaborarea raportului stagiului de practică dezvoltă capacitățile de generalizare și analiză referitor la activitățile realizate.

VII. SUGESTII DE EVALUARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ

Activitatea didactică reprezintă un sistem al interferenței celor trei activități: predare – învățare – evaluare, care se desfășoară simultan și asigură eficiență doar în cazul când formează o unitate, o continuitate. Evaluarea competențelor pornește de la definirea clară a acestora, drept capacitate de soluționare a problemelor într-un context dat. Prin urmare, pentru evaluarea abilităților specifice și a competențelor profesionale trebuie identificate cunoștințele acumulate, deprinderile formate, atitudinile și abilitățile dezvoltate.

Evaluarea stagiului de practică urmărește formarea specialistului medical cu studii postsecundare nonterțiare, care trebuie să activeze autonom, calitativ, dar și în colaborare și cooperare în echipa multidisciplinară, în relații de parteneriat, este important ca fiecare să-și dezvolte capacități de autoevaluare și evaluare reciprocă, în scopul asigurării acordării asistenței medicale de calitate.

Procesul de evaluare este continuu, obiectiv și deschis. Utilizând diverse metode de evaluare elevii sunt învățați să aprecieze/evalueze fenomenele și procesele medicale, să aplice cunoștințele dobândite în activități practice, să propună soluții pentru diferite situații. Urmărind

formarea specialistului medical, care trebuie să activeze autonom, calitativ, dar și în colaborare și cooperare în echipa multidisciplinară, în relații de parteneriat, este important ca fiecare să-și dezvolte capacități de autoevaluare și evaluare reciprocă, în scopul asigurării acordării asistenței medicale de calitate.

Evaluarea continuă a sarcinilor practice aplicative se realizează în perioada de desfășurare a *Practicii de inițiere în nursing* de către asistentul medical superior/principal sau moașa superioară/principală din instituția medicală.

Evaluarea sumativă a *Practicii de inițiere în nursing* se va realiza la sfârșitul stagiului practic de către profesorul metodist în baza:

- realizării Curriculumului stagiului practic și activității elevului pe parcursul stagiului practic, evaluată de asistentul medical superior/principal sau moașa superioară/principală din instituția medicală;

- completării și prezentării portofoliului: complexitatea portofoliului, corectitudinea completării agendei de formare profesională, elaborării raportului cu privire la realizarea stagiului de practică, respectarea disciplinei de muncă și existența aprecierii date de conducătorul practicii din partea agentului economic;

- calculării mediei simple cu sutimi fără rotungere, formată din notele curente acumulate zilnic și nota acordată pentru portofoliul stagiului de practică.

$$\text{MSP} = (\text{MNC} + \text{NAP}) : 2$$

MSP - media stagiului practic

MNC - media notelor curente

NAP - nota acordată pentru portofoliu

Cadrul didactic/mentorul din cadrul instituției medicale își va alege setul de metode de evaluare, precum și materiale - instrumente de evaluare, formele de evaluare ce corespund conținuturilor stipulate în capitolul V. Descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică. Aprecierea se va face în baza de criterii. Criteriile de notare contribuie la formularea unei evaluări obiective. Astfel, în calitate de criterii de apreciere a produsului realizat de către elevi sunt recomandate:

Nr. d/o	Categoria de produs	Criterii de evaluare a produsului
1.	Agenda formării profesionale a elevului	<ul style="list-style-type: none"> • relevanța completării agendei; • veridicitatea conținutului expus; • calitatea prezentării textuale; • respectarea normelor prestabilite; • completitudinea agendei.
2.	Produse elaborate	<ul style="list-style-type: none"> • corespunderea cu standardele de realizare; • creativitatea; • calitatea proceselor; • completitudinea produsului; • elaborarea și structura produsului; • calitatea materialului folosit; • corectitudinea interpretării; • respectarea termenilor de elaborare.

3.	Raportul stagiului de practică	<ul style="list-style-type: none"> ● corespunderea raportului stagiului de practică cerințelor stabilite; ● corectitudinea formulării conținutului; ● conținutul textual al raportului va fi expus într-un limbaj specific medical; ● completitudinea raportului; ● originalitatea; ● creativitatea.
4.	Portofoliul stagiului de practică	<ul style="list-style-type: none"> ● respectarea nomenclatorului de acte; ● corectitudinea completării cu produsele din nomenclatorul de acte; ● relevanța; ● veridicitatea; ● completitudinea; ● calitatea prezentării textuale a produselor; ● respectarea normelor prestabilite.

Notele obținute la stagiul de practică se iau în calculul mediei academice semestriale a elevului. Creditele de studii transferabile se acordă pentru nota de promovare 5.00 și mai mult.

VIII. CERINȚE FAȚĂ DE LOCURILE DE PRACTICĂ

Activitatea instituțiilor medico-sanitare publice/private este orientată atât spre protecția sănătății populației, profilaxia, diagnosticarea, tratamentul și reabilitarea bolnavilor, promovarea modului sănătos de viață, cât și spre monitorizarea și dirijarea stagiilor de practică.

Practica de inițiere în nursing se desfășoară în instituțiile medico-sanitare publice/private care asigură servicii de asistență medicală de performanță. Modalitatea de identificare a unității economice pentru desfășurarea stagiului de practică se realizează după cum urmează:

- unitatea economică aprobată prin Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova;
- unitatea economică este selectată la propunerea elevului. Analiza și validarea locurilor de practică selectate de elevi se realizează de către instituția de învățământ profesional medical.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova aprobă prin ordin instituțiile medico-sanitare publice de stat, private și departamentale în calitate de baze clinice pentru realizarea instruirii practice.

Stagiul de practică efectuat în cadrul unităților economice se organizează și se desfășoară în baza Contractului de parteneriat.

Bazele practice – unitățile economice din domeniul sănătății, corespund următoarelor cerințe:

- profilul instituției medico-sanitare publice corespunde conținuturilor de instruire.
- mentorii - personalul medical mediu din instituțiile medico-sanitare publice, responsabil de instruirea practică a elevilor, este instruit în domeniul psihopedagogiei.

- mentorii manifestă respect și reponsabilitate pentru educația profesională a viitorilor specialiști medicali.
- instituțiile medico-sanitare publice/private manifestă un management instituțional de performanță, participativ, abordat complex și sistemic, încât personalul medical implică activ elevii în procesul de acordare a serviciilor medicale populației;
- instituțiile medico-sanitare publice/private au capacitatea necesară pentru încadrarea tuturor elevilor în activitățile curativ-preventive și de îngrijire;
- multitudinea de servicii medicale prestate de instituția medico-sanitară publică/privată corespunde cu volumul de competențe și abilități necesare pentru antrenare în conformitate cu curriculumul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice/private asigură respectarea prevederilor contractului/convenției-cadru de parteneriat privind efectuarea stagiului de practică al elevilor;
- instituțiile medico-sanitare publice/private organizează și asigură condiții corespunzătoare pentru desfășurarea eficientă a stagiului de practică în corespundere cu curriculumul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice/private desemnează conducătorul de practică din cadrul unității economice din rândul specialiștilor de înaltă calificare și cu experiență în domeniu;
- instituțiile medico-sanitare publice/private asigură accesul elevilor la fondul de literatură de specialitate de care dispune unitatea economică, diverse proiecte de dezvoltare, alte materiale, la utilajul și echipamentele corespunzătoare, în conformitate cu curriculumul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice/private efectuează instructajul elevilor privind aspecte de organizare și norme de protecție/de securitate a muncii;
- instituțiile medico-sanitare publice/private se includ în procesul de formare prin practică a elevilor, antrenându-se în organizarea și desfășurarea instruirii practice, soluționarea problemelor posibile;
- instituțiile medico-sanitare publice/private evaluează nivelul competențelor profesionale obținute de elev, precum și comportamentul și modalitatea de integrare a acestuia în activitatea unității economice.

Lista orientativă a instituțiilor medico-sanitare publice/private la care se va desfășura *Practica de inițiere în nursing*:

Nr.	Denumirea instituției medicale
1.	IMSP Institutul Oncologic
2.	IMSP Spitalul Clinic Municipal „Sfântul Arhanghel Mihail”
3.	IMSP Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”
4.	IMSP Spitalul Clinic Municipal „Gheorghe Paladi”
5.	IMSP Institutul Mamei și Copilului
6.	IMSP Institutul de Medicină Urgentă
7.	IMSP Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății al RM
8.	Spitalul Internațional Medpark

Lista orientativă a locurilor de muncă/posturilor la care se va desfășura *Practica de inițiere în nursing*:

Nr.	Locul de muncă/postul	Ceriințe față de locul de muncă/postul propus elevului
1.	Secția de internare	Secția de internare asigurată cu necesarul pentru: înregistrarea pacienților; întocmirea actelor medicale; examinarea clinică a pacienților; acordarea asistenței medicale de urgență în caz de necesitate; prelucrarea parțială a bolnavilor; verificarea temperaturii și datelor antropometrice.
2.	Secția obstetricală, secția de lăuzie, secția curativă a staționarului terapeutic, ginecologic, chirurgical.	Secția va dispune de saloane cu 1, 2, 3 și 4 locuri, sală de proceduri, sală de pansamente, sală de manipulații, cabinet de diagnostic funcțional, blocuri sanitare și cantină pentru pacienți. Locurile de muncă vor fi asigurate cu necesarul ce ar permite realizarea investigațiilor specifice profilului, acordarea îngrijirilor autonome și delegate pacienților.

IX. RESURSELE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	BAGHIU, V. Teoria și practica nursing, volumul V. Nursing în medicina internă. București: Editura Cartea medicală, 2020. 464 p. ISBN 978-973-160-104-5.	Catedra Discipline terapeutice, CEMF „Raisa Pacalo”	1
2.	CRÎTCHI, T., BODIU, S., COBÎLEANSCHI, S. Promovarea sănătății. Suport de curs pentru elevii colegiilor de medicină. Chișinău. 2017. 148 p.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	20
3.	CUCIERU, E., CUȘNIR, R., BOTNARCIUC, L. Suport de curs pentru instruirea studenților din colegiile de medicină în teoria și practica îngrijirii copilului. Chișinău: UNICEF-MOLDOVA, 2007. 118 p.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	
4.	FRIPTU, R., EMILIAN, R., COBÎLEANSCHI, S., URSU, L., COPACEANU, E., DICUSARĂ, N., COVALCIUC, E., GURBULEA, G., SUVAC, A. Bazele îngrijirii omului sănătos și bolnav. Suport de curs. Chișinău: 2017. 295 p. ISBN 978-9975-53-869-5.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	500

5.	FRIPTU, V. și coautori, suport de curs <i>Obstetrică și ginecologie</i> , USMF ”Nicolae Testemițanu”, catedra Obstetrică și ginecologie I, CEB Medicina, Chișinău 2018. 216 p.	Catedra Obstetrică și ginecologie CEMF „Raisa Pacalo”	1
6.	FRIPTU, V., MARIAN-PAVLENCO A. și coautori, manual <i>Obstetrică</i> , Chișinău, 2023 :ÎS FEP “Tipografia Centrală”, 861 p., ISBN 978-5-88-554-203-6.	Catedra Obstetrică și ginecologie CEMF „Raisa Pacalo”	1
7.	FRIPTU, V., BOLOGAN I., CORCIMARI V., BUZDUGAN T., COMENDANT, R., BALTAG, V., HODOROGEA S., ZARBAILOV, N., PLUGARU, AL., STRATULAT, P., CIOCÎRLĂ, L., CRIVCEANSCHI L., CURTEANU A., CARAUȘ T., BUIAN G., Supliment la ghidul C Național de Perinatologie (volumul 2), <i>Protocoale de îngrijire și tratament în Obstetrică și Neonatologie</i> , Chișinău 2005. 156 p.	Catedra Obstetrică și ginecologie CEMF „Raisa Pacalo”	1
8.	FRIPTULEAC, G. Promovarea sănătății și educația pentru sănătate (teorie și practică). Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic Medicina, 2018. 332 p. ISBN 978-9975-82-102-5.	PDF1.tmp (usmf.md)	
9.	MANOLACHE, A., NEGREAN, M., STEM-POVSCAIA, E., GRECU, A., PINTEAC, O., ABDURAHMANOVA, Z. Protocol/Algo-ritm al deprinderilor practice, calificarea Asistent medical, ediția a II-a. Chișinău: Tipogr. Prag-3 SRL, 2017. 470 p. ISBN 978-9975-53-888-6.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1085
10.	MANOLACHE, A., NEGREAN M. Standarde/ protocoale ale deprinderilor practice, calificarea Asistent medical. Chișinău: Tipogr. Prag -3 SRL, 2008. 434 p. ISBN 978-9975-77-079-8.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	500
11.	MOZES, C., Tehnica îngrijirii bolnavului, București: Editura Medicală, 2006. 1246 p. ISBN 973-39-0320-5.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	180
12.	ROGOZEA, L., OGLINDĂ, T., Tehnici și manopere pentru asistenții medicali. Brașov: Editura Creator, 2017. 253 p. ISBN 978-606-8814-43-8.	Catedra Nursing CEMF „Raisa Pacalo”	1

13.	ROGOZEA, L., OGLINDĂ, T., Îngrijirea paci-enților. Vol. I. Brașov: Editura Creator, 2018. 162 p. ISBN 978-606-8814-79-7.	Catedra Nursing CEMF „Raisa Pacalo”	1
14.	ROGOZEA, L., OGLINDĂ, T., Îngrijirea paci-enților. Vol. II. Brașov: Editura Creator, 2017. 141 p. ISBN 978-606-8814-77-3.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1
15.	ROGOZEA, L., OGLINDĂ, T., Îngrijirea paci-enților. Vol. III. Brașov: Editura Creator, 2018. 140 p. ISBN 978-606-8953-09-0.	Catedra Nursing CEMF „Raisa Pacalo”	1
16.	ROGOZEA, L., OGLINDĂ, T., Îngrijirea paci-enților. Vol. IV. Brașov: Editura Creator, 2018. 156 p. ISBN 978-606-8853-10-6.	Catedra Nursing CEMF „Raisa Pacalo”	1
17.	STEMPOVSCAIA, E., responsabil de ediție, Standarde de îngrijiri - nursing pentru asistente medicale și moașe. Chișinău: Tipog. Grafema-Libris, 2010. 312 p.	15099-15088- Standarde2520de252 0ingrijiri2520nursing. pdf (gov.md)	
18.	TITIRCĂ, L. Ghid de nursing cu tehnici de evaluare și îngrijiri corespunzătoare nevoilor fundamentale. București: Editura Viața medicală românească, 2008. 414 p. ISBN 973-9320-84-8.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1
19.	TITIRCĂ, L. Tehnici de evaluare și îngrijiri acordate de asistenții medicali. București: Editura Viața medicală românească, 2008. 399 p. ISBN 973-9320-67-8.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1
20.	Protocoalele Clinice Naționale.	Ministerul Sănătății al Republicii Moldova (gov.md)	

X. ANEXE

Anexa nr.1 - Nomenclatorul de acte al stagiului practic Practica de inițiere în nursing

Anexa nr.2 - Agenda formării profesionale.

Anexa nr. 3 - Referința elevului.

Anexa nr.4 - Raportul stagiului de practică.